

Kaj so pokazali občni zbori zadrug

Letošnji občni zbori kmetijskih zadrug, ki so bili v vseh vaseh novosadskega okraja, so se v marsičem razlikovali od prejšnjih tako glede rezultatov kakor tudi glede problemov, o katerih so razpravljali.

Letos so prišle zadrug novosadskega okraja na svoje občne zборе z znatno boljšimi uspehi. Ti rezultati, če jih gledamo samo po eni postavki zadrugnega poslovanja, po dobičku, so bili v desetih zadrugah, za katere že imamo urejene podatke, takile (v tisočih dinarjev):

Zadruga	Dobiček 1955	Dobiček 1956
Banoštar	603	809
Ravno Selo	400	5.192
Futog	805	6.166
Begeč	1.691	5.784
Baški Jarak	559	1.022
Djurdjevo	760	1.888
Gospodjinci	935	2.426
Temerin	4.446	10.983
Kulpin	2.521	2.136
Titel	4.635	12.503
Skupaj	17.355	46.909

Dobiček zadrug novosadskega okraja se je torej v primerjavi z letom 1955 trikratno povečal, kar je precejšen uspeh.

Razpravljanje na občnih zbora so pokazala, da se zadrug čedalje bolj usmerjajo k proizvodnji. V razliko od prejšnjih let, ko so na občnih zbora največ razpravljali o raznih manj pomembnih vprašanjih in tudi o majhnih osebnih zadevah, je bilo letos največ govora o mehanizaciji dela, o uporabljanju sredstev, o delu posameznih obratov, pospeševanju posameznih kmetijskih vej itd.

No, naj govorijo poročila in zapiski z občnih zbora sami.

Titel: Lep zgled vzpona

Pred nekaj leti se je delo upravnega odbora zadrug v Titelu omejevalo le na odpiranje ali zapiranje trgovskih prodajaln in obrtnih delavnic, na sprejemanje in odpuščanje uslužbencev in delavcev in reševanje nekaterih manj pomembnih vprašanj v kraju. Sedaj razpravlja upravni odbor te zadrug na svojih sejah o najvažnejših problemih kmetijstva na vasi, kakor na primer: o novi organizaciji dela v kmetijstvu, o kooperaciji z individualnimi proizvajalci, o potrošnji namenskih skladov, o nakupu mehanizacije itd.

Vzpon te zadrug se je začel l. 1954, ko je prvič vložila večja sredstva v kmetijstvo zaradi nakupa mehanizacije, povečanja svojih delavnic in podobno. To ji je omogočilo, da se je naslednje leto vse bolj usmerjala h kmetijski proizvodnji in predelovalni dejavnosti in vlagala čedalje večja sredstva v te veje tudi v l. 1956.

Da bi ilustrirali vzpon te zadrug navajamo nekaj podatkov iz njenega poslo-

vnanja v zadnjih treh letih. Zadruga je imela dobička:

leto	dobiček (v tisočih)
1954	325
1955	4.635
1956	12.503

To povečanje dobička je zadruga dosegla zato, ker je pospeševala, ne da bi zanemarjala kmetijsko proizvodnjo, najrazličnejšo uslužnostno dejavnost na vasi.

Poročilo upravnega odbora na primer navaja, da so v l. 1955 vložili v nakup plemenske živine 3,5 milijona dinarjev, da so istega leta zorali z zadrugnimi traktorji 3472 pogojnih oralo, da je zadruga lani dobavila proizvajalcem 29 vagonov umetnih gnojil in 7,5 vagona dobrih semen. V razliko od ekonomij večjega števila zadrug, ki delajo z izgubo, je ekonomija zadrug v Titelu, katere osnovna naloga je reja kakovostne živine, ustvarila v l. 1956 okrog 2 milijona in 200 tisoč din dobička. Ta uspeh so dosegli — kakor je bilo poudarjeno na skupščini — zaradi nove delovne organizacije na ekonomiji in novega sistema nagrajevanja po proizvodni enoti.

Zadruga se čedalje bolj tesno povezuje z individualnimi proizvajalci. Te vezi so zelo različne, začeni od kontrahiranja in odkupa kmetijskih pridelkov pa do kooperacije z individualnimi proizvajalci v obdelavi zemlje.

Lani zadruga ni mogla s svojim precej zastarelim strojnim parkom zadovoljiti potreb vasi glede obdelave zemlje. V letošnje leto vstopa z desetimi novimi traktorji in 26 priključnimi stroji. Zadruga je vzpostavila več oblik kooperacije z individualnimi kmetovalci: nekaterim bo obdelovala zemljo tako, da bodo skupaj delili dobiček po deležu pri delu (po odbitku rente za zemljo in davkov), drugim ki jim bo obdelovala zemljo, bo jamčila določeni pridelek tako, da bo vse, kar se bo pridelalo preko plana, zadruga delila s proizvajalcem, tretjim bo zaračunavala usluge po ekonomskih cenah ali v denarju ali v naravi. Zadruga računa, da bo z vsemi temi oblikami kooperacije uspela obdelati okrog 28.000 pogojnih oralo v zemlji.

Zadruga ima vrsto uslužnostno predelovalnih delavnic, ki so lani imele vse dobiček: mizarstvo delavnico, ščetarsko delavnico, klavnico, pekarno in gostilno. Ti obrati so imeli precej visok promet, ki je znašal 42 milijonov din. Zaradi visokih materialnih stroškov pa je bil dobiček sorazmerno majhen, mnogo manjši kakor v kmetijstvu in pri odkupu. Pri vseh teh dejavnostih je imela zadruga okrog 1.700.000 din dobička, torej manj kakor na sami ekonomiji.

Na občnem zboru so sklenili, da bodo gostilno, ki se ni izkazala kot posebno rentabilna, izločili iz zadrug in jo pridružili gostinskemu podjetju.

Veternik: Premajhno izkoriščanje traktorjev

Na letnem občnem zboru kmetijske zadrug v Veterniku so zadrugniki opravljeno postavili vprašanje, zakaj niso trak-

torjev bolj uporabljali. »Prej smo več orali z enim kakor sedaj s tremi traktorji — je dejal neki zadrugnik. Računajo, da so bili traktorji lani izkoriščeni le 30-%. Ni zato čudno, da je zadruga lani imela pri traktorjih izgubo. Bilanca dela njenih kmetijskih strojev v l. 1956 je, če jo pre- računamo v dinarje, taka-le (v tisočih dinarjev).

Skupni dohodek	1557
Stroški	2139
Izguba	582

Uprava je skušala opravičiti to s slabim vremenom, ki je onemogočalo boljše izkoriščanje strojev. Kakor pa je videti iz izjav posameznih zadrugnikov, ni samo to razlog; vzroki tako slabega dela traktorjev so drugačne narave: traktoristov ne nagrajujejo po učinku in zato niso dovolj zainteresirani za delo, prišlo je do večjih okvar na strojih, s strojnim parkom niso dobro ravnali itd.

Kovilje: Izločitev nerentabilnih obratov

Na letnem občnem zboru zadrug v Kovilju so podali umesten predlog: naj nerentabilne obrate izločijo iz zadrug. Dejansko so nerentabilni obrati bili za zadrugo in njene sklade lani velika obremenitev. Res je, da je ta zadruga v l. 1956 imela pri odkupu kmetijskih pridelkov in predelovalni dejavnosti 6 milijonov in 293 tisoč dinarjev dobička. Zaradi nerentabilnega poslovanja nekaterih obratov pa je bil ta dobiček znatno zmanjšan. Zadruga je utrpela izgubo (v tisočih dinarjev):

pri gostinstvu	1562
obrti	679
trgovini z ind. blagom	713
skupaj	2954

Vzrok teh izgub so predvsem slaba delovna organizacija, materialni stroški, nizka delovna produktivnost itd.

Djurdjevo: Premajhna strokovna pomoč agronomov

Na letnem občnem zboru zadrug v Djurdjevu so se kmetje pritoževali, da jim agronomi premalo pomagajo. »Naši agronomi ne delajo dobro« — je poudarjal neki udeleženec diskusije — »poka- zati bi nam morali, kako naj ravnamo s stroji, kako naj uporabljamo umetna gnojila itd.«

Dejansko je v tej vasi veliko zanimanja za uporabo umetnih gnojil in dobrih semen kakor tudi za kmetijske stroje. Kakor poudarjajo v diskusiji, pa kmetje niso navajeni teh novosti, uporabljajo gnojila, ne da bi poprej raziskali sestavo tal, da bi vedeli, katera vrsta gnojil jim najbolj ustreza. Prav tako nočejo kupovati seme heterozne koruze, ker jim lani zaradi nevešče uporabe in slabe kakovosti ni dalo pričakovanih rezultatov.

Strokovno pomoč bi mogel kmetom nuditi tudi klub kmetovalcev, ki ga imajo v vasi. Kakor pa so povedali v diskusiji, ta klub še nima materialnih pogojev za delo, saj nima niti delovnih prostorov, ne zemljišča, na katerem bi delal poskuse itd. Zato so na občnem zboru predlagali, naj bi za ta klub skrbela zadruga in mu omogočila delo.